

KIRJANDUSE AINEKAVA

gümnaasiumi 10.klassile

1.Õppeesmärgid:

10.klassi kirjanduse õpetamisega taotletakse, et õpilane:

1. loeb ja väärtustab vene, maailmakirjanduse olulisemaid autoreid ja kirjandusteoseid;
2. väärtustab kirjanduse ühiskondlikku, ajaloolist ja kultuurilist tähtsust ning kirjanikku kui loojat ja mõistab kirjandusega seotud elukutsete ja ametite sisu ning väärtust ühiskonnale;
3. väärtustab kirjandust kui tunde- ja kogemusmaailma rikastajat ning kujutus- ja mõttemaailma arendajat;
4. loeb nii proosat, luulet kui ka draamat, tunneb tähtsamaid kirjandusvoole ja -žanre ning eristab kirjandusteksti poeetilisi võtteid ja peamisi kujundeid;
5. mõistab sõnakunsti väljendusvahendite mitmekesisust ning nende erinevusi ja sarnasusi võrreldes teiste kunstiliikidega (teater, film, kunst, muusika);
6. tajub kirjandusteksti mitmeti tõlgendatavust, erinevate kultuurikontekstide tausta teose mõistmisel ning näeb kirjanduses inimese ja maailma mõistmise mudelit;
7. kujundab endast teadlikku lugejat, kes kirjanduse toel arendab oma eetilisi ja esteetilisi väärtushinnanguid ning maailmavaadet;
8. analüüsib kriitiliselt erinevaid kirjandusteoseid ja infoallikaid, arendab nii suulist kui ka kirjalikku väljendus- ja arutlusoskust ning loovust.

2. I kursuse „19. sajandi I poole kirjandus: romantism, realismi tekkimine“ õppesisu – 35 tundi

Temaatika

Romantismi kui kirjandusvoolu põhižanrid. Romantiline kangeline. Kangelase ületamatu konflikt ühiskonnaga. Romantilise kangelase traagiline saatus (George Gordon Byron, Heinrich Heine, Victor Hugo, Aleksandr Gribojedov, Aleksandr Puškin, Mihhail Lermontov). Realismi tekkimine. Realistliku teose kangeline (Aleksandr Gribojedov, Aleksandr Puškin, Mihhail Lermontov, Nikolai Gogol).

Draamateosed 19. sajandi alguses, nende spetsiifika (Aleksandr Gribojedov, Aleksandr Puškin). Tüüpkangetused kui peamine väljendusmeetod.

Kirjandusteost illustreeriv ekraniseering ning kirjandusteose loominguline töötlus.

Kirjandusteose ja filmi võrdlev analüüs.

Mõisted

Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Romantism. Romantiline kahestumine. Romantiline poeem. Lüüriline luuletus. Romantiline kangeline. Autori isiksuse representatsiooni eri tüübid kirjandustekstis: lüüriline kangeline, jutustaja.

Realism. Tüüpseerimine. Tüüpiline kuju. Liigne inimene. Komöödia. Romaan. Romaan luuletuses. Jutustus. Poeem. Onegini stroof.

Arutlustemasid

Kirjandusliku kangelase võõrandumine maailmast. Vabaduspüüd kui romantilise kangelase loomupärane omadus. Unistuse ja tegelikkuse, kangelase ja massi konflikt. Inimsuhete probleeme. Liigne inimene kui kirjandusteoste kangeline. Luuletaja saatus ja tema ettemääratus kannatustele. Tegelaste eetilised, sotsiaalsed ja psühholoogilised probleemid.

Teoseid terviklikuks käsitlemiseks

Lugemiseks ja terviklikuks käsitlemiseks valitakse alljärgnevast loendist vähemalt **neli ulatuslikumat teost**:

- George Byroni luuletused, „Child Haroldi palverännak“ või „Korsaar“ (katkendid) (3 t.) ;
- Heinrich Heine lüürika; (3 t.)
- Victor Hugo „Jumalaema kirik Pariisis“ (katkendid); (3 t.)
- Aleksandr Gribojedov „Häda mõistuse pärast“; (5 t.)
- Aleksandr Puškini luuletused, „Kaukaasia vang“ või „Bahtšisarai purskkaev“, „Väikesed tragöödiad“ või „Boris Godunov“, „Jevgeni Onegin“; (10 t.)
- Mihhail Lermontovi luuletused, „Meie aja kangelane“; (5 t)
- Nikolai Gogol „Peterburgi jutustused“, „Surnud hinged“ (I köide) (6 t.)

3. Õpitulemused:

10. klassi I kursuse lõpul õpilane:

- 1) iseloomustab õppematerjalidele toetudes romantismi ja realismi tekkimist kirjanduses, nimetab tähtsamaid žanre, autoreid ja nende teoseid;
- 2) analüüsib ja tõlgendab loetud luuletuste ning proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni;
- 3) mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi;
- 4) väljendab oma argumenteeritud arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis ning vormistab neid korrektselt;
- 5) teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid;
- 6) on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt neli pikemat proosateost, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.

4. Hindamine

- Kujundav hindamine
- Jooksev hindamine
- Kokkuvõttev (kursus)

Kursuse jooksul õpilane peab saama 3-4 jooksvat hinnet, mille alusel saab panna kursuse lõpliku hinne.

Jooksev hindamine sisaldab:

- Hinded suulise vastuse koostamisele
- Hinded kirjaliku töö eest (kirjand, narratiiv, esse, õigekeelsuse testid ja komplektse teksti analüüs)
- Hinded kirjalikke ja suuliste küsimuste vastuste eest
- Hinded loominguliste tööde eest
- Hinded peast oskamise eest
- Hinded ilmekat luuletekste lugemises ja ümberjutustamise rollides.
- Hinded erinevate veebiallikate kasutamise eest
- Hinded üldistava kontrolltööde eest

Igal kursusel viiakse läbi 1 kirjalik kontrolltöö kursuse lõpus.

Hinne	I kursus
5	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes romantismi ja realismi tekkimist kirjanduses, nimetab tähtsamaid žanre, autoreid ja nende teoseid; • analüüsib ja tõlgendab loetud luuletuste ning proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni; • mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • väljendab oma argumenteeritud arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis ning vormistab neid korrektselt; • teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid; • on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt neli pikemat proosateost, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos
4	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes romantismi ja realismi tekkimist kirjanduses, nimetab tähtsamaid autoreid ja nende teoseid; • analüüsib ja tõlgendab loetud luuletuste ning proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni, aga esineb vead ; • osaliselt mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • väljendab oma argumenteeritud arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis; • teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid; • on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt neli pikemat proosateost
3	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes romantismi ja realismi tekkimist kirjanduses, nimetab tähtsamaid autoreid ja nende teoseid, aga esineb ebakõlad; • analüüsib ja tõlgendab loetud luuletuste ning proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte ; • osaliselt mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • väljendab oma arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis, aga esineb vead; • teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid; • on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt 2 pikemat proosateost;
2	<ul style="list-style-type: none"> • Teab vähem kui 49% vaadeldava temaatika küsimustele vastusi

5. Õppekirjandus:

1. С.Митюрёв «Русская литература первой половины 19 века», «Коолибри», 2001.

2. «Ветви единого древа», авторы-составители: АПолева, С.Митюрёв, Н.Чурилин, «Koolibri»,2002.

6. Õppevahendid

- Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), ümarlauavestlusteks, rühmatööks.
- Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
- Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
- Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis ja kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.